

**KRVAVÉ
STOLETÍ
1914–2014
DVACET VÁLEK,
KTERÉ ZMĚNILY SVĚT**

EDITOŘI
EMMANUEL HECHT
PIERRE SERVENT

VYŠEHRAĐ

Copyright © Editions Perrin, 2014
Published by arrangement with Literary Agency „Agence de L'Est“
Translation © Bořek Neškudla, 2015

ISBN 978-80-7429-630-7

7 | Zapomenutá válka: Korea 1950–1953

S rozbřeskem 25. června 1950 zahájilo severokorejské dělostřelectvo palbu podél 38. rovnoběžky, která Severní Koreu oddělovala od jejího jižního souseda. Právě začala korejská válka. Trvala tři roky a zařadila se mezi nejkrvavější ve 20. století. Tato „zapomenutá válka“, jak jí přezdívací ve Spojených státech, přesto představuje hlavní událost studené války. Organizace spojených národů (OSN) poprvé ve své historii rozmístila síly, které měly za úkol vymáhat dodržování mezinárodního práva jejím jménem. Byl to také první a jediný případ, kdy se oba bloky, které vznikly po roce 1945, přímo střetly a přivedly svět na pokraj nové světové války. Během těch tří válečných let přišlo o život více než 2 miliony mužů, žen a dětí. Príměří z července 1953, které ukončilo nepřátelské akce, nijak nevyřešilo základní příčinu tohoto konfliktu: ještě dnes se oba korejské státy z právního hlediska nacházejí ve válečném stavu a Severní Korea se pravidelně ohání strašidlem použití atomové zbraně.

ZESILOVÁNÍ EXTRÉMŮ 1945–1950

Počátek rozdělení země spočívá v rozhodnutí přijatém na postupimské konferenci (17. července – 2. srpna 1945) nechat provést v okamžiku podepsání japonské kapitulace odzbrojení japonských

jednotek v Koreji zároveň jednotkami sovětskými i americkými. Dne 10. srpna 1945, tedy pět dní před tím, než se Hirohito vzdal, totiž dva důstojníci generálního štábu, plukovníci Rusk a Bonesteel, arbitrárně určili rozdělení zón vlivu mezi Spojenými státy a Sovětským svazem na úrovni 38. rovnoběžky. Tato provizorní „hranice“, která nemá žádné historické, hospodářské ani vojenské opodstatnění, v sobě nese zárodek definitivního rozdělení Koreje na dva nezávislé státy a ohlašuje nadcházející válku. V okamžiku, kdy jednotky Rudé armády došly k 38. rovnoběžce, se totiž zóna svěřená Sovětskému svazu dostala do područí místních komunistů podporovaných Moskvou a stala se svědkem vzestupu mladého vůdce Kim Ir-sena,¹ který si získal věhlas, když se aktivně účastnil odboje proti Japoncům. Jestliže Kim částečně uspokojil lidové vrstvy tím, že upřednostňoval zejména agrární reformu, která přinesla přerozdělení části půdy rolníkům, jeho autokratické a totalitární vedení země nenechávalo nikoho na pochybách, pokud šlo o povahu režimu, který nastupoval. Ovšem americká vojenská správa, která o dějinách a kultuře Koreje věděla jen málo, při správě zóny na své straně 38. rovnoběžky hromadila chyby a ze strachu před komunismem se zarputile stavěla proti veškerým pokusům o společenské a politické reformy. Američané, kteří se opírali o pravicové, ba dokonce ultrapravicové strany, z nichž některé kolaborovaly s japonskými okupanty, si tak rovněž zvolili svého borce v osobě dlouholetého nacionalistického vůdce I Sung-mana.² Stejně jako jeho protějšek Kim Ir-sen projevil sklon k autoritářství a násilné represi vůči svým politickým protivníkům a vyjma tisíců životů, které si jeho politika vyžádala, vrhl umírněné strany do náruče komunismu. Významný počet jejich bojovníků našel útočiště v pohoří Tchebek ve střední Koreji a na jihozápadě korejského poloostrova, kde působily jejich ozbrojené partyzánské skupiny. Mezi lety 1945 a 1948 se vztahy mezi Sověty a Američany neustále zhoršovaly a vůle proklamo-

¹ Narozený jako Kim Song-džu v kraji Pchjongjangu roku 1912. Ve 30. letech se připojil k protijaponskému odboji a změnil si proto jméno. Po roce 1945 si Kim Ir-sen, výrazně podporovaný Sověty, upevňoval postupně pozici severokorejského komunistického vůdce.

² I Sung-man, narozen 1875 ve skromných poměrech, vstoupil do boje proti Japoncům roku 1896. Byl uvězněn a donucen opustit Koreu. Většinu svého života strávil v exilu ve Spojených státech.

vaná oběma „supervermocemi“ nechat Koreu dosáhnout nezávislosti po skončení dočasné správy země (*trusteeship*) se vytratila pod tíhou antagonismů. Skutečnost, že Spojené státy se v září 1947 obrátily na OSN a že rezoluce přijatá následně 14. listopadu přinesla vytvoření prozatímní Komise Spojených národů v Koreji, která měla za úkol usnadnit vytvoření korejské vlády, však na věci nic nezměnila, protože Sovětský svaz prohlásil, že nebude s touto institucí spolupracovat. Na jaře 1948 ztroskotala idea sjednocení Koreje a oba tábory se snažily vybudovat nezávislý stát, který jim bude podřízený. Proto 12. června zóna spravovaná Američany získala s pomocí a „po konzultaci“ pracicových stran seskupených kolem I Sung-mana ústavu. Dne 20. července byl I Sung-man zvolen prezidentem Korejské republiky, přičemž ta byla konečně oficiálně prohlášena 15. srpna 1948, přesně na den tři roky poté, co skončila japonská okupace. V komunistické zóně proběhl stejný proces. Sověti a severokorejští vládcí nejprve v únoru 1948 vytvořili Korejskou lidovou armádu (KLA), a poté přistoupili 25. srpna k volbám do Nejvyššího lidového shromáždění. Následně byla vyhlášena 9. září Korejská lidově demokratická republika a Kim Ir-sen, tehdy již vrchní velitel KLA, byl zvolen předsedou vlády, než se následujícího roku stal prvním generálním tajemníkem Korejské strany práce. Na konci roku 1948 tedy spatřily světlo světa dva ideologicky radikálně odlišné státy, oba hledající legitimitu a mezinárodní status. Oba nové režimy měly dále společné to, že v jejich čele stál charismatický vůdce, rozhodnutý proměnit ve skutečnost všechny deklarace o nezávislosti a znovusjednocení, jež donekonečna zaznívaly od roku 1945. Proto Američané, jejichž poslední vojáci opustili zemi v červnu 1949 kromě půltisícovky poradců, omezili I Sung-manovy požadavky ve vojenské oblasti a odmítli dodávat mladé jihokorejské armádě letadla, obrněná vozidla nebo jakékoli dělostřelecké zařízení hodné toho jména. Pro prezidenta Trumana a jeho demokratickou administrativu nepředstavovala Korea v této době významnou kartu ve srovnání se západní Evropou a Čínou a Američané se především nechťeli nechat zavléci do konfliktu pouze kvůli zájmům I Sung-mana. Ovšem tím, že Washington nedodal Jižní Koreji prostředky k útoku, připravil ji také o prostředky k obraně. Sověti takové zábrany rozhodně neměli a 5000 instruktorů, které Moskva vyslala do Severní Koreje od roku

1948, vytvořilo armádu vycvičenou k ovládnutí a údržbě moderního válečného materiálu: stíhací letadla Jak-9, bombardéry Il-2, tanky T-34/85 posílily lidovou armádu, nepočítaje stovky minometů a granátometů různých ráží, mezi nimiž byla proslulá samohybná děla SU-76 a další polní děla ráže 122 mm, která prokázala svoji účinnost během druhé světové války.

Vztahy mezi oběma Koreami se dále zhoršily v průběhu roku 1949. Pohraniční incidenty podél 38. rovnoběžky, vyvolané někdy z popudu Jihokorejců, jindy ze strany jejich severních sousedů, si vyžádaly stovky mrtvých, stejně jako represe, jejichž oběti bylo jihokorejské obyvatelstvo nepřátelské k I Sung-manovu režimu, a tak již v předvečer otevřeného konfliktu si tato bezejmenná občanská válka vyžádala více než 100 000 mrtvých.

PCHJONGJANG ÚTOČÍ A ZÍSKÁVÁ VÝHODU

Dne 25. června 1950 se Kim Ir-sen nakonec rozhodl se vším skoncovat a sjednotit Koreu silou a nařídil svým jednotkám, podporovaným 150 tanky T-34/85, aby přešly do ofenzívy. Odpovědnost za rozpoutání konfliktu, která byla dlouho přisuzována Stalinovi, nese tedy Kim Ir-sen. Byl to on a nikdo jiný, kdo ve skutečnosti převzal iniciativu agresí proti Jižní Koreji. Samozřejmě, že se radil s Mao Ce-tungem, který právě zvítězil nad Čankajškovými vojsky, i se Stalinem. Ovšem přestože Mao Ce-Tung dal souhlas, zdaleka nebyl nadšený a obával se, přičemž budoucnost mu dá za pravdu, že mu tato válka zkříží plány s Tchaj-wanem, posledním ostrovem nacionalismu, který si přál podrobit. Pokud jde o Stalina, jemuž ležela nejvíce na srdce situace v západní Evropě, ten sice nakonec dal souhlas s ofenzívou Severokorejců, ale varoval, že v případě neúspěchu by se Rudá armáda nezúčastnila bojů a Severní Koreji by se nedostalo žádné pomoci. Ujišťování ze strany Kim Ir-sena, že I Sung-manův režim se rychle zhroutl a že válka tak bude mít jen krátké trvání, slabé sovětské angažmá stejně jako zájem, který vyvolávaly americké reakce a konečně možnost postavit se do role prostředníka, v případě, že by se

události vyvíjely špatně, ve skutečnosti odstranily poslední Stalinovy zábrany. Znovu prokázal svoji mimořádnou prohnanost a doufal, že bude těžit z vývoje událostí, ať se vyvinou jakkoli.

Proti 130 000 severokorejských bojovníků s pevným ideologickým zázemím a dobrým výcvikem, kteří překročili 38. rovnoběžku, se asi 90 000 jihokorejských vojáků, chabě vyzbrojených a mnohem méně motivovaných než jejich protivníci, nedokázalo řádně a organizovaně bránit. Třetí den ofenzívy padl Soul, jihokorejská armáda se rozložila a statisíce lidí, prchajících před bojem, začalo blokovat cesty. Na konci června 1950 byla Jižní Korea na pokraji kolapsu. Nyní už mohla jediné intervence jednotek Spojených národů zabránit totální zkáze a Kim Ir-senovu vítězství. Spojené státy ovšem zareagovaly velmi brzy, jakmile zjistily rozsah severokorejské ofenzívy, a ještě v den útoku jejich zástupce předložil návrh Radě bezpečnosti OSN. Rezoluce 82 vyzývající Severní Koreu k okamžitému stažení svých jednotek zůstala jen cárem papíru, nová rezoluce 83 odhlasovaná 27. června 1950 tentokrát opravňovala k použití síly s cílem vymoci respektování mezinárodního práva. Všechny členské státy byly vyzvány k účasti na koalici, která se utvořila pod vlajkou OSN, aby obnovila suverenitu Jižní Koreje. Celkem šestnáct národů, mezi nimi i Francie, na výzvu odpovědělo a vyslalo své kontingenty, pět dalších souhlasilo s poskytnutím lékařské pomoci, ale odmítlo se podílet na válečných operacích. Spojené státy, které se obrátily na OSN, aby legitimizovaly svůj zásah, projevily vůli pevně se postavit proti komunistickému expanzionismu a definitivně se pasovaly do role hlavního ochránce svobodného světa. Mimoto právě USA byly hlavním dodavatelem mužů a zbraní využívaných na Korejském poloostrově a také hlavního velitele sil Spojených národů jmenovaného 7. července 1950, jímž nebyl nikdo jiný, než generál MacArthur, který již zastával funkci nejvyššího velitele spojeneckých sil v Japonsku a nejvyššího velitele amerických sil na Dálném východě. V této době již byl ověnčen slávou, kterou získal na bitevních polích 1. světové války nebo války v Pacifiku. Jeho věhlas a charisma byly nesporné, ovšem díky jeho silnému charakteru a nezávislosti ducha byl rovněž podřízeným, kterému je velice obtížné velet.

AMERICKÉ VÍTĚZSTVÍ

Oproti Stalinovým předpokladům Američané tedy vstoupili do hry a vylodění prvních jednotek 8. armády u Pusanu na začátku července vyvolalo v Jižní Koreji nezměrné naděje. Jihokorejci nepochybovali o tom, že mocná americká válečná mašinerie brzy přemůže komunisty. Ve skutečnosti ovšem první střetnutí mezi GI a severokorejskými vojáky vyzněla ve prospěch těch druhých a odhalila nepřipravenost a nezkušenost amerických vojáků, kteří byli překonáni jak kvalitou protivníka, tak takticky. Je jasné, že pět let po skončení druhé světové války byla americká armáda jen stínem sebe sama a nedokázala čelit Kim Ir-senovým divizím. Američané a jejich spojenci, kteří se na konci července zakopali v obranném perimetru u Pusanu, se přesto statečně bránili severokorejským pokusům zahrnat je do moře, zejména díky akcím letectva. Mimoto se poměr sil postupně obracel, neboť po několik týdnů byly do Pusanu dodávány a odtud přemístovány na místo bojů tisíce mužů a tuny materiálu. MacArthur se rozhodl zahájit protiofenzívu, kterou připravoval dva měsíce a která měla za cíl rozdělit logistiku a válečné síly nepřítele vyloděním v jeho zázemí u Inčchonu a dobytím Soulu, strategického komunikačního uzlu, kterým procházely důležité posily a zásobování severokorejských sil. Manévr navržený velícím generálem ovšem narazil na prudký odpor u nejvyššího vedení státu i vojenské hierarchie a MacArthur musel uplatnit veškerou svou tvrdohlavost a přesvědčivost, aby získal zmocnění k jeho provedení. 23. srpna 1950 se MacArthur svěřil generálu Collinsovi, náčelníkovi generálního štábu americké armády, a vrchnímu veliteli námořnictva admirálu Shermanovi: „Vylodíme se u Inčchonu a já je rozdrťím.“ Takže 15. září 1. divize námořní pěchoty, povoláná pro potřeby této operace a zařazená do nově vytvořené 10. armády, zahájila útok u Inčchonu a přes varování mnoha vysokých důstojníků slavila okamžitý úspěch. Severokorejští obránci zničení záplavou ohně a železa nedokázali čelit americkému vylodění a jejich překotné protiútoky selhaly. MacArthur, který byl předtím několikrát kritizován za své strategické koncepce, se stal následujícího dne „čarodějem z Inčchonu“ podle slov amerického ministra zahraničí Deana Achesona. Přestože byl pochod na Soul v následujících dnech

pro námořní pěchotu a vojáky 7. pěší divize, kteří s nimi postupovali, drsnější než čekali, Severokorejci nedokázali zastavit vítězný postup jednotek Spojených národů, stejně jako jižněji síly 8. armády prolomily frontu obranného perimetru u Pusanu a pokračovaly v náporu, aby se spojily s muži 10. armádního sboru. 28. září, přesně tři měsíce po dobytí, bylo jihokorejské hlavní město opět osvobozeno. Severokorejské divize byly citelně oslabeny, některé z nich čítaly jen tisícovku mužů, a snažily se uniknout úplnému zničení přechodem do Severní Koreje. 30. září jednotky OSN dospěly k 38. rovnoběžce. Jižní Korea získala zpět svá práva a bylo dosaženo cílů, které se měly naplnit rezolucemi Spojených národů. Vojenské operace v Koreji tak logicky mohly být ukončeny. Ovšem toto rozhodnutí nepodporovaly Spojené státy, které viděly v dosažených úspěších příležitost k definitivnímu zničení Kim Ir-senova režimu a vyslání jasného vzkazu Sovětskému svazu. 7. října 1950 generální shromáždění OSN odhlasovalo přes britské námitky text navržený Washingtonem, který vytvořil legální rámec pro sjednocení Koreje silou. K velkému uspokojení amerických velitelů, kteří očekávali dosažení úplného vítězství, byl jednotkám OSN vydán rozkaz k dalšímu pochodu. 1. října 1950 3. jihokorejská divize překročila 38. rovnoběžku, o týden později ji následovali vojáci 1. divize americké kavalérie, proslulá *1st Cav*. Po zuřivých bojích v předchozích týdnech se zdál být postup na severokorejském území jako velmi snadný, protože Kim Ir-senova armáda v naprostém zmatku se bránila jen v bojích na zdrženou. 19. října 1950 padl do rukou koalice Pchjongjang, hlavní město Severní Koreje. Řeka Ja-lu, tvořící hranici mezi Čínou a Koreou, byla na dosah a některé motorizované jednotky se k ní na různých místech dokonce dostaly, čímž vzrostly naděje na rychlé ukončení války.

ZABŘEDNUTÍ

Nicméně stejné důvody, které přiměly Američany vstoupit do války na podporu I Sung-mana, přivedly k zapojení se do konfliktu čínské komunisty. V kontextu studené války bylo vlastně větší cti v obou táborech nenechat zničit svého spojence. Takže pád

jihokorejského vůdce by zesměšnil Washington, stejně jako pád Kim Ir-sena by oslabil mezinárodní postavení nového vládcce rudé Číny. A skutečně Číňané, jak pravidelně prohlašovali od konce srpna, nehodlali ponechat postup Američanů bez odpovědi. Pro Maa bylo nepřijatelné nechat jednotky Spojených národů, aby „si přišly rozbít své stany“ podél břehů řeky Ja-lu a jejích vodních elektráren, nutných pro průmyslový rozvoj Mandžuska. Ovšem Američané tuto hrozbu intervence nebrali vážně a zejména MacArthur v ní viděl jen „bluff“, jehož cílem mělo být rozdělení jednotek OSN a zabránění úplného zničení severokorejských bojových jednotek. Poté, co Sovětský svaz odmítl otevřenou intervenci v konfliktu, se nakonec jediný Mao rozhodl přijmout rozhodnutí nasadit své jednotky. 18. října nařídil v důsledku toho svým „dobrovolníkům“ (oficiální název, který byl zvolen s cílem zamezit oficiálnímu zatažení komunistické Číny do konfliktu), aby překročili řeku Ja-lu a vstoupili na korejské území. O měsíc později kolem 300 000 vojáků Lidové osvobozené armády očekávalo v úkrytu hor a lesů Severní Koreje na příležitost přejít do akce. Tu jim poskytl MacArthur, který zůstával hluchý k varovným zprávám o přítomnosti čínských jednotek, které k němu přicházely, a rozhodl se zahájit závěrečnou ofenzívu, která měla jeho hochům zajistit návrat do Spojených států na Vánoce. Krátce před půlnocí 25. listopadu 1950, když americké jednotky předchozí den postupovaly, aniž narazily na odpor, přešly čínské jednotky do útoku. Vojáci OSN si za zvuků trubek, píšťal a výbuchů uvědomili, že jsou zaplavováni masou nepřátelských vojáků podél celé fronty. MacArthur, aby se vyhnul úplnému zničení svých sil, nařídil jednotkám 8. armády na západním pobřeží Koreje a 10. armádního sboru na východním pobřeží, aby zahájily generální ústup. Pro krytí tohoto manévru, velmi ztrátového z hlediska lidského i materiálního, byla dokonce poprvé v korejské válce zvažována možnost použití jaderné zbraně. Jak napsal MacArthur prezidentu Trumanovi, Spojené národy od té chvíle musely čelit „zcela novému druhu války“. Ve skutečnosti od té doby již nešlo o to vyhrát, ale vyhnout se katastrofě: 4. ledna 1951 Soul znovu padl. Přesto palebná síla americké armády, nedostatky v logistice u Číňanů a nová taktika vyvinutá generálem Ridgwayem, který převzal velení 8. armády koncem prosince 1950, než zcela nahradil MacArthura v dubnu 1951, uklidnily situaci.

Během první poloviny roku 1951 byly všechny komunistické ofenzívy odraženy a vykoupeny desítkami tisíc mrtvých. Když jednotky OSN znovu dosáhly 38. rovnoběžky a podruhé od vypuknutí války dobyly Soul, čínsko-korejští spojenci u konce s dechem přistoupili na možnost dialogu, aby se vyjednáváním pokusili dosáhnout toho, co se jim nepodařilo získat zbraněmi. Počínaje 10. červencem 1951, dnem, kdy byla zahájena jednání o míru v Kesongu,³ změnila válka svůj charakter. Válčící strany využily zastavení velkých ofenzív, zakopaly se, opevnily svá postavení, položily miny a vyhloubily zákopy. Konflikt tak vstoupil do nové fáze, poznamenané jednáními a bitvami, které připomínaly z mnoha pohledů střetnutí první světové války. Měsíc za měsícem plynuly, aniž by došlo k významnému postupu. Když Američané přistoupili k zastrašovacímu bombardování severokorejských měst a obrátili je v trosky, čínsko-korejští spojenci využili psychologickou válku, aby pobouřili a rozkolísali západní veřejné mínění a na jaře 1952 obvinili především Američany, že používají bakteriologické zbraně. Teprve Stalinova smrt 5. března 1953 vyvedla válčící strany ze slepé uličky, ve které se ocitly. Odchod sovětského vůdce nakonec umožnil uzavření příměří, které bylo oficiálně podepsáno v Pchanmundžonu 27. července 1953. Na konci tři roky trvající války byl Korejský poloostrov zničen, zahynuly více než 2 miliony vojáků a civilistů, mezi nimi přes jeden milion Číňanů. Spojené státy oplakávaly ztrátu více než 33 000 mužů, Francie 279. V konečném důsledku oba tábory vyšly z konfliktu posílené. Válka dovolila Maovi potvrdit svůj vliv na mezinárodní scéně a Američané dali najevo své odhodlání přehradit postup komunismu silou. Mimoto korejská válka potvrdila vojenskou převahu Američanů, kteří použili úplnou škálu vojenského materiálu, včetně vrtulníků a bombardérů, které pak budou hojně využívány ve Vietnamu. Šedesát let po ukončení konfliktu jsou Jižní a Severní Korea stále rozděleny podél 38. rovnoběžky. Zatímco první se stala prvořadou hospodářskou velmocí, druhá zůstala poslední stalinskou diktaturou na Zemi a nepřestává ohrožovat mír světového společenství svou válečnou rétorikou a hrozbami použití jaderných zbraní.

³ Město ležící 7 km severně od 38. rovnoběžky, asi 80 km severozápadně od Soulu.

JMENNÝ REJSTŘÍK

- Abrams, Creighton 115
Abú Mughatil, Sajjíd 229
Abú Zejíd, Abdelhamíd (Mohammed Gdíri) 229, 236
Agranat, Šimon 131
Acheson, Dean 88
Al Sabah, al-Ahmad 174
Al-Badr, Muhammad 243
Al-Bargátí, Mustafa 223
Al-Bašír, Umar 251
Albrightová, Madeleine 180
Alcalá de Zamora, Niceto 34
Al-Džadrán, Ibráhím 223
Alessandri, Marcel 79
Alexejev, Michail Vasiljevič 22, 25
Alfons XIII., španělský král 35
Alfonsín, Raúl 171
Al-Hakím, Muhammad Bakír 209
Allen, Woody 225
Al-Málikí, Núrí 211
Al-Megarif, Muhammad 223
Al-Mismári, Abd-el Salem 223
Al-Sanúsi, Abdulláh 222
Al-Tikrítí, Barzan 208
Amanulláh, afghánský král 148
Amin Dada, Idi 247
Amín, Hafizulláh 150
Amrouche, Jean 94
Annan, Kofi 190
Arafat, Jásir 134, 138, 176
Arnett, Peter 178
Asad, Bašár 142, 144, 212
Asad, Háfiz 129, 141, 175
As-Sallál, Abdulláh 243
Aubrac, Raymond 118
Auchinleck, Claude 64
Aún, Michel 140–142
Azaña, Manuel 35, 42
Azíz, Tárík 176, 177, 209
Babić, Milan 191
Badoglio, Pietro 66
Bahout, Joseph 145
Baker, James 177
Bao Dai, vietnamský císař 75–77, 79
Bao Ninh 121
Bar-Lev, Chajim 123
Barnavi, Elie 127
Bar-On, Mordechaj 129
Barrera, Bernard 233, 235, 237
Barroso, Asensio 37
Beevor, Anthony 40
Begin, Menachem 125, 131, 132
Belhadž, Abd-el Hakím 221
Belmochtár, Mochtár 229
Ben Bella, Ahmed 97, 176
Ben Gurion, David 125
Ben M'Hidi, Larbi 98
Bernanos, Georges 37
Berthelot, Henri Mathias 26
Berthoin, Jean 100
Béteille, Pierre 99
Beth, Frédéric 234
Bethmann-Hollweg, Theobald von 7

- Beuve-Méry, Hubert 76
 Bidault, Georges 100
 Bigeard, Marcel 71, 98
 Billières, René 100
 Bin Ládín, Usáma 152, 154, 181, 195,
 196, 203, 206, 211
 Binh, Nguyen 75
 Bismarck, Otto von 15
 Blair, Tony 171, 206, 208
 Blinuchov, Andrej 148
 Blum, Léon 38
 Bodard, Lucien 71
 Boiteux, Damien 231
 Bolelli, Didier 234
 Bollaert, Émile 75
 Bonaparte, Napoleon 27
 Bonesteel, Charles H. 84
 Borel, Jean-Jacques 237
 Bosser, Jean-Pierre 234
 Bougainville, Louis Antoine de 166
 Bouteflika, Abdelaziz 230
 Brandt, Willy 176
 Braunová, Eva 68
 Bremer, Paul 209, 211
 Brežněv, Leonid Iljič 130
 Brown, Malcolm 107
 Buđonnyj, Semjon Michajlovič 28
 Bugeaud, Thomas-Robert 93
 Bush, George H. W. 175
 Bush, George W. 205, 206, 208, 212
 Bustani, Emile 134

 Calvo Sotelo, José 35, 36
 Cameron, David 171
 Camus, Albert 100
 Carrington, Peter 166
 Carter, James (Jimmy) 131
 Castelnau, Édouard de 10
 Castres, Didier 234
 Castries, Christian de 80, 81
 Catroux, Georges 96
 Clemenceau, Georges 13, 16–18, 26
 Clinton, Bill 191, 196, 205

 Collins, Joseph Lawton 88
 Coty, René 102
 Cvetković, Dragiša 59

 Čang Cuo-Lin 46
 Čankajšek 43, 44, 76, 86, 240
 Černomyrdin, Viktor 191
 Čingischán 24

 D'Argenlieu, Thierry 74, 75
 D'Este, František Ferdinand 183, 187,
 239
 D'Ormesson, Jean 187
 Dajan, Moše 125, 126, 128–130
 Dáúd, Muhammad 149, 195
 De Gaulle, Charles 74, 75, 100–105,
 110, 112, 117, 118, 125, 126, 185,
 193, 253
 de Lattre, Jean 71, 78, 254
 De Villepin, Dominique 207
 Déat, Marcel 63
 Debré, Michel 103
 Déby, Idriss 232
 Decoux, Jean 73
 Dedaković, Mile 187
 Delbecque, Léon 101
 Delić, Rasim 189
 Děnikin, Anton Ivanovič 23, 25, 28, 29
 Diem, Ngo Dinh 81, 82, 109, 110, 242
 Diem, Nhu 110
 Dizdarevič, Zlatko 185
 Doriot, Jacques 63
 Drukdel, Abdelmalek (Abú Musá Abd-el
 Wadúd) 232
 Dulles, John Foster 82
 Dumas, Roland 177
 Dumesnil, Henri 30
 Duong Thu Huong 72
 Duong Van Min 110
 Džalíl, Mustafa Abdul 217, 222
 Džamál, Amín 139, 140, 142
 Džamál, Bašír 136, 138, 142
 Džamál, Pierre 133, 136, 142

- Džumblát, Kamál 135,
Džumblát, Valíd 142, 143
- Eban, Abba 125
Eisenhower, Dwight D. 64, 77, 82, 256
Elazar, David 128
Erzberger, Matthias 15
Eškol, Levi 125
- Falkenhayn, Erich von 11
Fauré, Edgar 95, 96
Figes, Orlando 25
Foch, Ferdinand 16
Franco y Bahamonde, Francisco 36
Frangié, Sulejman 136
Frangié, Tony 136
Frunze, Michail Vasiljevič 26
Fumimaro, Konoé 53
Fursdon, Edward 169
- Gaillard, Félix 99, 100
Gal, Ben 129
Galarza, Angel 35
Galtieri, Leopoldo 165–167, 170, 171
Gamelin, Maurice 59
Gbagbo, Laurent 251, 252
Georgelin, Jean-Louis 233
Giáp, Vo Nguyen 73, 75, 78–80, 111
Gitaj, Amos 129
Glaspieová, April 174
Gomart, Christophe 234
Gonzáles, Felipe 191
Gorbačov, Michail Sergejevič 153, 175
Goren, Šlomo 125
Goyeneche, Roberto 170, 259
Gromov, Boris Vsevolodovič 153
Guéhenno, Jean 16, 259
Guillaud, Edouard 219
Gur, Motta 125
- Haag, Paul 99
Habib, Philip 137, 138
Habyarimana, Juvénal 249
- Haig, Alexander 167, 168
Haile Mariam, Mengistu 243
Hakkání, Džaláluddín 199, 201
Harírí, Rafík 141, 142–144
Harírí, Sáad 143, 144
Hekmatjár, Gulbuddín 152, 199
Hemingway, Ernest 42
Herriot, Edouard 42
Hindenburg, Paul von 15
Hirohito, japonský císař 58, 84
Hitler, Adolf 8, 16, 33, 38, 39, 42, 53,
55, 56, 59–62, 67, 68, 185, 241
Ho Či Min 72–78, 80, 110, 111, 113,
120, 127, 242
Hollande, François 215, 228, 231, 233
Hugo, Victor 18, 190
Hunt, Rex Masterman 165, 171
Husajn, jordánský král 124, 134
Husajn, Saddám 155, 156, 158, 159,
163, 164, 173, 174, 176, 177, 179,
180, 192, 205–212, 247, 251
- Chaban-Delmas, Jacques 100
Challe, Maurice 102–104
Chameneí, Alí 157, 164
Charpentier, Hervé 234, 235
Chateau-Jobert, Pierre 98
Cheney, Richard (Dick) 206
Cheyssson, Claude 176
Chirac, Jacques 141, 191, 207
Chomejní, Rúholláh 140, 149, 156, 157,
161, 164
Churchill, Winston 26, 60, 66, 168, 171,
184
- I Sung-man 84–86, 89
Idrís I., libyjský král 216
Isaac, Jules 7
Ivanov, Igor Sergejevič 207
Iwane, Macui 54
Izetbegović, Alija 185, 190, 193

- Jacef, Saadi 98
 Janier, André 178
 Jarring, Gunnar 128
 Jean-Pierre, Pierre Paul 98
 Jenni, Alexis 72
 Jiří II., řecký král 242
 Joffre, Joseph 11
 Johnson, Lyndon 109, 111–114, 117, 118
 Jouhaud, Edmond 103, 104
 Junis, Abdel Fatáh 217
 Juppé, Alain 219
- Kaddáfi, Hannibal 221
 Kaddáfi, Chámis 220, 221
 Kaddáfi, Muammar 215–225, 245, 252
 Kaddáfi, Muhammad 221
 Kaddáfi, Mutasim 221
 Kaddáfi, Saadí 221
 Kaddáfi, Sajf Islám 221, 222
 Kaddáfiová, Ájša 221
 Kaddáfiová, Saffja 221
 Kadyrov, Achmad 250
 Kalinovskij, Artěmij 153
 Kapeljuk, Amnon 138
 Kaplanová, Fanny 27
 Karadžić, Radovan 189–191
 Karmal, Babrak 150, 151, 153
 Karzái, Hamíd 197, 251
 Kemal, Mustafa (Atatürk) 240
 Kennedy, John Fitzgerald 110, 111, 113, 127
 Kerenskij, Alexandr Fjodorovič 22
 Kesselring, Albert 66
 Keynes, John Maynard 19
 Kim Ir-sen 84–90
 Kim Phuc 109
 Kirchnerová, Cristina 171
 Kissinger, Henry 114, 116, 118–120, 130, 131
 Kleist, Ewald von 60
 Kohl, Helmut 191
 Kolčák, Alexandr Vasiljevič 23, 26, 28, 29
 Kornilov, Lavr Georgijevič 22, 23
- Krasnov, Pjotr Nikolajevič 23
 Krim, Belkacem 97
 Ky, Nguyen Cao 111
- La Pointe, Ali 98
 Lacoste, Robert 96, 98, 99
 Lacouture, Jean 71
 Ladgham, Bahi 99
 Lagailarde, Pierre 104
 Lahúd, Emil 141, 142
 Largo Caballero, Francisco 40
 Lartéguy, Jean 71
 Lazar, srbský kníže 185
 Le Drian, Jean-Yves 228, 234
 Le Duan 111, 118
 Le Duc Tho 111, 119, 120
 Leclerc, Philippe 71, 74–76
 Lenin, Vladimír Iljič 21–25, 27, 28, 31
 Léonard, Roger 95
 Lévy, Bernard-Henri 217
 Lewandowski, Cédric 234
 Litvinov, Maxim Maximovič 57
 LLoyd George, David 26
 Lon Nol 115
 Ludendorff, Erich 15, 16
- MacArthur, Douglas
 Magee, John
 Magellan, Fernando 166
 Machno, Nestor 26, 27, 29
 Major, John 191
 Majorov, Alexandr Michajlovič 151
 Mallet, Jean-Claude 234
 Malraux, André 40, 192
 Mandel, Sacha 234
 Manstein, Erich von 58
 Mao Ce-Tung 44, 77, 86, 90, 91, 116
 Marcovich, Herbert 118
 Marković, Ante 186
 Markovičová, Mira 192
 Marty, André 40
 Marvan, Ašraf 128
 Marx, Karel 25

- Massu, Jacques Émile 97,98, 100, 101, 103
 Masúd, Ahmad Šáh 152, 196
 Mayer, Georges 98
 Mayer, René 79
 McChrystal, Stanley A. 202
 McNamara, Robert 113
 Meirová, Golda 128, 131
 Mendès France, Pierre 78, 94
 Menem, Carlos 171
 Menéndez, Mario 100
 Mercier, Denis 233
 Micujoši, Himeta 49
 Mihailović, Dragoljub (Draža) 185
 Miller, Jevgenij Karlovič 23, 28
 Milošević, Slobodan 184–186, 191, 192, 249
 Mitterand, François 139, 176, 177, 181
 Mladić, Ratko 190, 191
 Mola, Emilio 35, 41
 Mollet, Guy 96, 100
 Moltke, Johann Ludwig von 7
 Montgomery, Bernard Law 64
 Morillon, Philippe 189
 Muhammad 134
 Murad I., sultán 185
 Murphy, Robert 99
 Mus, Paul 75, 76
 Mussolini, Benito 38, 39, 53, 66, 185, 241

 Naccache, George 133
 Nadžibulláh, Muhammad 153, 154, 195
 Nakasone, Jasuhiro 176
 Násir, Gamál 97, 124–128, 135
 Nasralláh, Hassan 141, 143
 Negrín, Juan 40, 42
 Nikiforov, Sergej 147
 Nin, Andrés 40
 Nivelles, Robert 12
 Nixon, Richard 109, 114, 116, 118–120, 130, 244
 Noguier, Antoine 234
 Nourry, Philippe 42

 Obama, Barack 201, 202, 211, 213
 Obote, Milton 247
 Omar, mulláh 196
 Ouattara, Alassane 252
 Oueddei, Goukouni 245
 Oz, Amos 138

 Pavelić, Ante 185
 Pérez de Cuellar, Javier 169, 177
 Pérez Esquivel, Adolfo 166
 Pétain, Philippe 12, 16
 Petljura, Simon 26
 Petr, jugoslávský král 59
 Petraeus, David 202, 211
 Pflimlin, Pierre 100–102
 Pchu-I, čínský císař 56
 Piazzola, Astor 170
 Picasso, Pablo 41
 Pickering, Thomas 174
 Pilsudski, Józef 30
 Piroth, Charles 80
 Pisani, Edgar 176–178
 Pleven, René 100
 Poincaré, Raymond 7
 Pol Pot 246
 Pompidou, Georges 105,216
 Powell, Colin 178, 207
 Prabhakaran, Velupillai 247
 Primakov, Jevgenij Maksimovič 176
 Primo de Rivera, José Antonio 34
 Princip, Gavrilo 187
 Puga, Benoît 233
 Putin, Vladimir Vladimirovič 154, 250

 Queipo de Llano, Gonzalo 36
 Quisling, Vidkun 63

 Rabin, Jicchak 123
 Rafsandžání, Alí Akbar Hášimí 157, 164
 Ramdane, Abane 97
 Reagan, Ronald 137, 139, 153
 Reid, John 200
 Ricciardone, Frank 180

- Ridgway, Matthew Bunker 90
 Robespierre, Maximilien 31
 Rogers, William P. 128
 Romanovci 22
 Rommel, Erwin 64
 Roosevelt, Franklin Delano 68, 73
 Roy, Jules 71
 Rumsfeld, Donald 211
 Rusk, Dean 84
- Sadat, Anvar 123, 127–131
 Sadr, Baní 157
 Sadr, Mussa 140
 Sainteny, Jean 81
 Saint-Exupéry, Antoine de 37
 Saint-Quentin, Grégoire de 231, 234, 237
 Sajjáf, Abdul Rasul 152
 Salan, Raoul 79, 98–104
 Sanjurjo, José 35, 37
 Sanogo, Amadou Haya 238
 Sarkozy, Nicolas 215, 217, 220, 234
 Savimbi, Jonas 246
 Segev, Tom 124
 Schoendoerffer, Pierre 71, 72
 Schwarzkopf, Norman 178, 179
 Si Salah (Ben Rabeh Mohamed Zamoum) 104
 Siad Barre, Muhammad 248
 Sihanuk, Norodom 79, 112, 115
 Soustelle, Jacques 95, 96
 Stalin, Josif Vissarionovič 27, 31, 33, 39, 40, 42, 53, 57, 60, 67, 77, 86–88, 91
 Stein, Sygmunt 40
 Stevens, Christopher 223
 Susini, Jean-Jacques 104
- Šalábí, Ahmed 180, 211
 Šamún, Kamil 136
 Šaron, Ariel 130, 137, 138, 251
 Šolochov, Michail Alexandrovič 21
 Šukajrjí, Ahmad 124
- Tarákí, Núr Mohammad 150
 Taylor, Charles 248–250
 Tenet, George 207
 Thanh, Nguyen Či 111, 116
 Thatcherová, Margaret 165–168, 171, 247
 Thieu, Nguyen Van 111, 119, 120
 Thich Quang Duc 107
 Timošenko, Semjon Konstantinovič 28
 Tirbíl, Fathí 217
 Tito, Josip Broz 184, 185, 187, 188, 192
 Touré, Amadou Toumani 238
 Trockij, Lev Davidovič 21, 24, 25, 27, 28, 31
 Truman, Harry 68, 85, 90, 109, 242
 Tudjman, Franjo 185, 191, 193
 Tučačevskij, Michail Nikolajevič 26
- U Thant 124
 Ulate Blanco, Otílio 242
 Ungern-Sternberg, Roman von 24, 30
- Vauzelle, Michel 177
 Viansson- Ponté, Pierre 102
 Vilém II., německý císař 8, 9, 239
 Vinh San 75, 76
- Waldheim, Kurt 176
 Westmoreland, William 112
 Weygand, Maxime 30
 Wilson, Woodrow 12, 18
 Wolfowitz, Paul 205, 206, 210
 Woodward, John Foster („Sandy“) 167, 169
 Wrangel, Pjotr Nikolajevič 23, 29
- Záhir Šáh, Muhammad 149, 196
 Zajdán, Alí 223
 Zamir, Cvi 128
 Zeller, André 104
- Žukov, Georgij Konstantinovič 28, 68

OBSAH

1 První světová válka: století přijímá křest (1914–1918)	
<i>Jean-Yves Le Naour</i>	7
Proč? / 8 Velká iluze / 10 Zabřednutí / 11 Totální válka / 12 Poslední obrat / 16 Prohrané vítězství / 17	
2 Ruská občanská válka (1918–1920)	
<i>Jean-Christophe Buisson</i>	21
Vzplanutí / 21 Síla a slabost / 24 Vymýcení / 28	
3 Španělská občanská válka (1936–1939)	
<i>Grégoire Kaufmann</i>	33
Zápletka / 34 Státní převrat a represe / 36 Internacionali- zace konfliktu / 38 Mezinárodní brigády: mýty a skutečnost / 39 Vojenské operace a porážka Republiky / 40	
4 Čínsko-japonská válka (1937–1945)	
<i>Jean-Louis Margolin</i>	43
Největší zapomenutá válka / 43 Nespočetné vraždy / 47 Zvýšené vykořisťování a plenění / 50 Vysvětlení japonských násilností / 51	
5 Krátké dějiny druhé světové války (1939–1945)	
<i>Olivier Wieviorka</i>	55
Předvečer války / 55 Blitzkrieg? / 57 Logika nadvlády / 61 Vítr se obrací / 64 Letecká válka? / 65 Plány / 66 Halali / 67	

6	Válka v Indočíně neboli soumrak francouzského impéria (1946–1954)	
	<i>Pierre Journoud</i>	71
	Hrdinský příběh a zapomnění / 71 1945–1949: izolovaná a nejistá neokoloniální partyzánská válka / 73 1949–1952: internacionalizace jako obrat událostí / 76 1952–1954: rozuzlení / 79	
7	Zapomenutá válka: Korea (1950–1953)	
	<i>Ivan Cadeau</i>	83
	Zesilování extrémů 1945–1950 / 83 Pchjongjang útočí a získává výhodu / 86 Americké vítězství / 88 Zabřednutí / 89	
8	Válka v Alžírsku (1954–1962)	
	<i>Pierre Pellisier</i>	93
	Krvavý svátek Všech svatých / 93 Jmenování Jacquese Soustella / 95 Neúspěch Guye Molleta / 96 Radikalizace / 96 Bitva o Alžír / 97 Zábrany na hranicích / 99 „Události“ května 1958 / 100 Návrat Konetábla / 101 Fáze vývoje Charlese de Gaulla / 103 Tragédie / 104	
9	Válka ve Vietnamu (1964–1975)	
	<i>Pierre Journoud</i>	107
	Past obrazů / 107 Předehry války / 109 Tváře války / 111 Zákulisí války / 117 Šach a mat / 120	
10	Od jedné války ke druhé: od šestidenní války (1967) k válce jomkipurské (1973)	
	<i>Emmanuel Hecht</i>	123
	Kronika ohlášené války / 124 Bleskové vítězství v poušti / 125 „Nor dos felt mir“ / 127 Konec hry / 130	
11	Libanonské války (1975–1990 a 2006)	
	<i>Dominique Lagarde</i>	133
	Bejrút rozdělený na dvě části / 134 Operace „Mír v Galileji“ / 136 Sabra a Šatíla / 138 „Pax Syriana“ / 139 Zavraždění Rafíka Harírího / 141 Nedosažitelný mir / 142	

12 SSSR chycen do afghánské léčky (1979–1989)	
<i>Marc Epstein</i>	147
Zápletka / 148	Past / 150
Nevhodné prostředky / 151	Odpor / 152
Jak odejít? / 153	Hanba a rozpaky / 154
13 Íránsko-irácká válka: první válka v Zálivu (1980–1988)	
<i>Pierre Razoux</i>	155
Válka motivovaná nacionalismem a touhou po moci / 156	Konfrontace sil / 158
Významné fáze války / 159	Neúnosně krvavý konflikt / 162
A co chemické zbraně? / 163	Pyrrhovo vítězství / 164
14 Válka o Falklandy (1982)	
<i>Emmanuel Hecht</i>	165
Neporazitelná Armada / 166	Překvapivý útok / 169
Žhavý popel / 171	
15 Válka v Zálivu (1990–1991)	
<i>Dominique Lagarde</i>	173
Ropné vrty v Zálivu ohrožené Bagdádem / 174	Krize s rukojmími / 175
Mitterandovi emisáři / 176	Stohodinová válka / 178
Šíitské a kurdské povstání / 179	
16 Jugoslávie: hřbitov iluzí (1991–2000)	
<i>Vincent Hугеux</i>	183
Balkánský sud prachu / 184	Objetí / 187
Hodina zvratu / 190	
17 Válka v Afghánistánu (2001–?)	
<i>Michel Goya</i>	195
Skvělé tažení, strategický neúspěch / 196	Schizofrenní koalice / 197
Noví povstalci / 199	Obrat roku 2006 / 200
Nevydařené vzedmutí? / 201	Zastavený chaos / 203

18 Válka v Iráku: prohrané vítězství (2003)	
<i>Dominique Lagarde</i>	205
Jednání v OSN / 206 „Otřes a ohromení“ / 208 Eskalace násilí / 209 Omyly rekonstrukce / 210 Návrat izolacionismu / 212	
19 Libye: od tyranie k anarchii (2011)	
<i>Vincent Huguex</i>	215
Vzplanutí / 217 Přízrak písečné bouře / 219 Nekonečná válka / 221 Pandořina skříňka / 224	
20 Blitzkrieg v Mali (2013)	
<i>Pierre Servent</i>	227
Bleskové zastavení / 230 Znovudobytí / 232 Útok na hlavní základnu / 236	
Chronologický přehled (<i>Alexia Eychenne</i>)	239
Biografické medailony autorů	253
Výběr literatury v češtině	255
Jmenný rejstřík	257

**EDITOŘI
EMMANUEL HECHT
PIERRE SERVENT**

Krvavé století 1914–2014

**DVACET VÁLEK,
KTERÉ ZMĚNILY SVĚT**

Z francouzského originálu *Le siècle de sang 1914–2014. Les vingt guerres qui ont changé le monde*, vydaného nakladatelstvím Perrin v koedici s týdeníkem *L'Express* roku 2014, přeložil Borek Neškudla

Typografie Vladimír Verner

Odpovědný redaktor Filip Outrata

Vydalo nakladatelství Vyšehrad, spol. s r. o.,

v Praze roku 2015 jako svou 1397. publikaci

Vydání první. AA 13,45. Stran 272

Vytiskla Těšínská tiskárna, a. s.

Doporučená cena 298 Kč

Nakladatelství Vyšehrad, spol. s r. o.

Praha 3, Víta Nejedlého 15

e-mail: info@ivysehrad.cz

www.ivysehrad.cz

ISBN 978-80-7429-630-7